

Kitajska pred zrcalom sveta

Abstract

China in Front of the World-View Mirror

The essay discusses a series of concrete phenomena of China's contemporary policy. It deals with China's development and strategic objectives, which are determined by the economy of rapid growth and extremely high foreign exchange reserves. As a result, China is becoming an increasingly powerful global force, but its foreign policy is also determined by the internal contradictions: ecological problems, vast disparity between urban and rural areas, the lack of energy resources, corruption, outdated one-party system and the suppression of freedom of speech in the age of a fast growing role of the Internet. China is therefore all the more present on the African continent and increasingly aggressively pursues its own interests in the East and South China Seas. At the same time, China is losing control over its periphery: the north-eastern Muslim region of Xinjiang is beset by terrorism; there is a decade-long conflict in Tibet and in the South; in Hong Kong, we are witnessing the first significant pro-democracy movement in China since 1989. Today, it is not clear to which extent China is willing to play the role of a great power in the external arena. China should face first its problems at home, as these can not be solved otherwise than with radical political reform. China is not ready for this, or is simply not aware as to what kind of consequences the reform could bring.

Keywords: China, economics, foreign policy, China's periphery, reform

Zorana Baković is a sinologist and journalist and a longstanding correspondent from Beijing. (soberzo@mac.com)

Povzetek

Esej nazorno predstavi in problematizira vrsto konkretnih, kriznih pojavov, ki odločilno določajo današnjo kitajsko politiko. Obravnava razvojne in strateške cilje Kitajske, ki jo determinirata ekonomija visoke gospodarske rasti in ekstremno visoke devizne rezerve. Zaradi tega postaja Kitajska čedalje močnejša globalna sila, vendar njeno zunanjo politiko določajo tudi notranja protislovja: ekološki problemi, velik prepad med urbanimi in ruralnimi območji, pomanjkanje energetskih virov, korupcija, zastareli partijski red in dušitev svobode govora sredi hitro rastoče vloge medmrežja. Posledično je Kitajska čedalje bolj prisotna na afriški celini ter čedalje bolj agresivno uveljavlja svoje interese na Vzhodnem in Južnem Kitajskem morju. Obenem izgublja nadzor nad svojo periferijo, ko se je severovzhodni muslimanski regiji Xinjiang naselil terorizem, na Tibetu že desetletja vlada konflikt med Tibetanci in osrednjo oblastjo, na jugu, v Hongkongu, pa se je dvignilo prodemokratsko gibanje, kakršnega na kitajskih tleh ni bilo od leta 1989. Danes ni jasno, v kolikšni meri je Kitajska sploh pripravljena igrati vlogo vesile na zunanjem prizorišču. Najprej se bo morala soočiti s problemi doma, ki pa jih ne bo mogla rešiti drugače kot s korenitimi političnimi reformami, na katere pa ni pripravljena ali pa preprosto ni prepričana, v kaj bi se utegnile razviti.

Gljučne besede: Kitajska, ekonomija, zunanja politika, kitajska periferija, reforme

Zorana Baković je sinologinja, novinarka in dolgoletna dopisnica časopisa Dela iz Pekinga. (soberzo@mac.com)

Ko je bil v septembrsko-oktobrski številki časopisa *Foreign Affairs* leta 1999 objavljen članek Geralda Segala z naslovom *Does China Matter?*, je proučevalcem Kitajske poskočila temperatura, med sinologi po vsem svetu pa je zavladala nervoza. Segal je trdil, in to tik pred petdesetim rojstnim dnevom Ljudske republike,¹ da je Cesarstvo sredine (kitajsko ime *Zhongguo* pomeni prav to) v vsakem pogledu zgolj osrednja sila in da ga je tako treba tudi obravnavati, ne da bi mu pripisovali večji pomen kot recimo Braziliji ali Indiji, in ne smemo dopustiti, da nas zavede, kot je pisal oster analitik svetovnega dogajanja, »teatraličnost«, s katero se le-ta rine pred druge države, s konkretno politično, gospodarsko, pa tudi vojaško težo.

Petnajst let pozneje se le malokateri zahodni sinolog spominja Segalovega eseja, v katerem je zapisana sporna trditev, ki še vedno preganja partijski vrh v Pekingu. Ali je Kitajska pomembna? V kolikšni meri je Cesarstvo sredine resnično v središču svetovnih pretresov, iz katerih se utegne izroditi nov svetovni red?

Ce bi danes želeli odgovoriti na vprašanje, ki ga ja postavil Segal, bi se le delno lahko vzpostavilo ravnotežje med prepričanji nekaterih, da se v kitajskem vzponu skriva nevarnost za svetovno ureditev v obdobju po koncu hladne vojne, in pričakovanji drugih, da bo Kitajska prekinila dominacijo ZDA kot supersile brez pravega nasprotnika, in ne bi zadoščal le pogled v spremembe statističnih števil in odstotkov, ki jasno kažejo čedalje resnejše kitajsko prisotnost v vseh sektorjih globalne rasti.

Treba se je namreč tudi vprašati, kaj želi Kitajska doseči z vsemi temi zavistnimi stopnjami rasti bruto družbenega proizvoda, z vsemi temi tisoči in milijardami dolarjev v deviznih rezervah, vsem tem zviševanjem vojaškega proračuna in vsemi temi gospodarsko-vojaško-diplomatskimi manevri, s katerimi v svojem okolju in na globalnem prizorišču postopoma povečuje vpliv v regiji, v kateri se nahaja, na svoji celini in, kajpak, v čedalje bolj povezanem modernem svetu.

Hkrati je pomembno postaviti vprašanje, kaj Zahod hoče od Kitajske. Jo je voljan sprejeti kot enakopravno partnerico in ali je pripravljen z njo deliti strateške interese? Kakšno Kitajsko želijo videti ZDA in Evropa v tem stoletju in kakšne ne bi mogle tolerirati? Konec koncev, ali je zgodba o »kitajskem stoletju«, na katerega začetke je Segal hotel zlit hladni tuš, šele zdaj dobila resen okvir in bodo šele v prihodnjih desetletjih postale realne dopolnitve zapletenih teoretskih konotacij o »ameriški slabitvi« in evropskem umiku v lastne probleme?

Ekonomija in politika

Ne glede na to, kako zelo si prizadevamo najti kakšen drug drobnogled, skozi katerega bi lahko natančneje določili okvire, v katerih je mogoče najbolje razumeti kitajske strateško-razvojne namere, se kot prva determinanta značaja postdengovskega obdobja Kitajske, ali bolje rečeno, Kitajske po tiananmenskem pokolu, vselej vsiljuje ekonomija.²

Ti dve točki – začetek Deng Xiaopingovih reform konec 70. let prejšnjega stoletja in krvavo zadušitev prodemokratskega gibanja deset let pozneje – jemljemo kot najpomembnejši oporni točki kitajske rasti, saj prvo lahko poimenujemo kot gibanje v razmerju do Mao Zedongove teze o graditvi komunizma, medtem ko je druga preobrat v samem gibanju, katerega učinke in posledice Kitajci občutijo še danes.

Spremljanje gospodarske krivulje v več kot tridesetih letih zbuja občutek, da Kitajska dobro ve, kaj hoče: v prvi fazi preprosto želi uravnati svoje geografske in demografske dimenzije z obsegom ekonomije, nato pa v drugi fazi uskladiti svojo občo moč z življenjskim standardom. Če pa sledimo ideološki liniji, potem izgubljam občutek, da imajo Cesarstvo sredine in njegovi vodje jasno vizijo svoje prihodnosti, in ne glede na to, koliko je od zunaj spremljana kitajska

¹ Ljudska republika Kitajska je bila ustanovljena 1. oktobra 1949.

² Prodemokratsko gibanje je bilo krvavo zadušeno 4. junija 1989.

rast dosledno usmerjena k tisti točki, v kateri bo Kitajska postala največja ekonomska sila na svetu, je kitajski politični profil podvržen nekonsistentnemu iskanju podobe v zrcalu lastne zgodovine, globalne sedanosti in negotove prihodnosti.

A če bi ti dve liniji združili, bi lahko rekli, da je Kitajska samo v 80. letih imela na isti strani tako zunanjepolitične kot gospodarske partnerje. Vse od tiananmenškega pokola leta 1989 so namreč njeni največji gospodarski partnerji (ZDA in Japonska, konkretno) hkrati tudi njeni največji strateško-politični tekmeci in prav ta psihična razcepljenost kitajske države je ključni dejavnik njene vseobsežne strategije, tako tiste, ki se nanaša na notranji razvoj in prizadevanja, da se osvobodi odvisnosti od izvoza, kot tudi tiste, ki določa njeno diplomatsko dejavnost in poskuse ustvarjanja novih blokov, kot denimo BRICS (Brazilija, Rusija, Indija, Kitajska in Južna Afrika) ali novih varnostnih platform, kot je SCO (Sanghajska organizacija za sodelovanje).

Se eno bistveno izhodišče kitajskega zunanjepolitičnega obnašanja se skriva v dejstvu, da Kitajska nima dovolj energetskih virov, ki bi zadostili vsem ali večini potreb njene naraščajoče ekonomije. Če imamo ob tem v mislih tudi to, da je zahteva kitajske javnosti po zaustavitvi onesnaževanja zraka, vode in tal, izrasla v latentno opozicijo, z veliko močnejšimi argumenti, kot so jih kdajkoli imeli prodemokratski aktivisti, potem je razumljivo, da se mora kitajski vrh resno posvetiti zmanjševanju deleža premoga v energetski strukturi, kar hkrati pomeni, da se mora širše ozreti po zunanjih naftnih in plinskih poljih, kakor tudi po napredni, torej zahodni jedrski tehnologiji.

Čeprav se je natančno pred desetimi leti začel program za ustvarjanje nacionalnih zalog nafte, ki bi po zgraditvi potrebnih rezervoarjev zadoščale za 90-dnevne potrebe, kitajska odvisnost od uvožene energije še vedno narašča. Tako je leta 2004 morala kupiti 100 milijonov ton nafte, leta 2010 že 200 milijonov ton, do leta 2020 pa je ocenjeno, da bo iz tujine prejela 600 milijonov ton.

Neodvisno od tega, iz katere tujine in po katerih poteh se energenti dobavljajo do kitajskih uporabnikov, je dejstvo, da je stabilna oskrba ekonomije, ki presega 10 milijard dolarjev, postala eden bistvenih varnostnih vidikov, ključna tudi v čedalje bolj vidni kitajski prisotnosti na afriški celini, kot tudi čedalje bolj agresivnem kitajskem obnašanju na Vzhodnem in Južnem Kitajskem morju. Potreba po zanesljivih virih in nato tudi po poteh za transport energije je tesno vtkana v vse investicijske, vojaške in diplomatske strategije Pekinga.

»Kitajski sen« - »doseči dve stoletnici«

Medtem ko je Deng Xiaoping v začetku 80. let prejšnjega stoletja postavil temelje še eni »novi« Kitajski, skozi svojo teorijo o primarni fazi socializma, v kateri ni pomembno, ali je mačka črna ali bela, ampak da lovi miši, in medtem ko je zatem njegov izbranec Jiang Zemin v partijski statut vstopil s svojo doktrino o »treh reprezentacij«, njegov naslednik Hu Jintao pa z družbeno-gospodarsko vizijo »harmonične družbe«, pa je voditelj pete generacije Xi Jinping sebi že zagotovil prostor v zgodovini z zgodbo o »kitajskem snu«, in doseči »dve stoletnici«. Prva stoletnica bi morala biti dosežena leta 2021, ko bo Kitajska komunistična partija slavila stoti rojstni dan in ko je pričakovati, da bo Kitajska dosegla stopnjo srednjega razvoja (*xiaokang*), medtem ko se bo druga stoletnica praznovala leta 2049, ko bo Ljudska republika Kitajska praznovala stoletnico svoje ustanovitve, kitajska ekonomija in družba pa bosta končno dosegli raven visokega razvoja.

Če se za trenutek vrnemo k Segalovemu esej, bi lahko rekli, da so bile njegove trditve veliko bolj razumljive samim Kitajcem kot pa tujim proučevalcem kitajskih razmer, saj se tujcem Kitajska vedno zdi uspešnejša, bolj organizirana, ciljno usmerjena, kot pa o svoji državi mislijo njeni državljani. Je Kitajska pomembna? Je že velesila? Je njen dosednji uspeh trajen? So možnosti (*jiyu*) večje od izzivov (*tiazhan*)? Se bo stara civilizacija, ki je na začetku 19. stoletja

ustvarjala 33 odstotkov svetovne proizvodnje (v tistem trenutku je Evropa ustvarila 28, ZDA pa 0,8 odstotka), znova postavila na čelo sveta kot nova nacija z izoblikovano vizijo prihodnosti človeštva?

V svetu, ogroženem s krizami in stagnacijo, je Kitajska na robu veličanstva, a ji do cilja ostaja še nekaj pomembnih in težkih korakov. Prvi je tisti, s katerim se začenja celotna kitajska pot do daljnih svetov. Tisti, od doma.

Odkar je leta 1997 Hongkong pospremil zadnjega britanskega guvernerja, Peking pa proslavil konec »stoletnega ponižanja«, se v vseh konceptih prihodnosti poudarja obljuba, da nikoli več nobena tuja sila ne bo vladala niti na enem pednju kitajske zemlje. Čeprav se je le dve leti zatem, s primopredajo Macaa in odhodom portugalskih oblasti, končalo kolonialno obdobje, je pravzaprav v trenutku, ko je iz »Dišeče roke« (tak je pomen imena Hongkong) izplula kraljevska jahta, nastopilo obdobje, v katerem je nacionalizem dominantna barva komunizma in v katerem staro geslo »Brez Komunistične partije ni nove Kitajske« dobiva prej domoljubno kot maoistično-leninistično konotacijo.

Ideja o »veličastni naciji«, pomešana s kultom žrtve, povzdignjene na pedestal vseh kitajskih obračunov s čustvi, je v velikem delu postala jedro novega nacionalnega bista. V trenutku, ko se sooča z domačimi problemi metastazirane korupcije, zastarelega partijskega reda in nepojmljive dušitve svobode govora, sredi hitro rastoče vloge medmrežja in različnih vidikov družbene komunikacije, je za kitajski vrh zelo pomembno ohraniti pri življenju idejo, okrog katere se kot po kakšnem nenapisanem pravilu združuje nacija. Ni pomembno, ali se to imenuje »suverenost«, ki jo je treba šele obraniti, ali »zgodovinska krivica«, ki jo je treba popraviti, pomembno je, da nad tem ne obstaja nič bolj svetega, kar bi kritično maso vodilo v nove revolucije.

Prijatelji in sovražniki

Ko so se kitajske patroljne ladje začele spopadati z japonskimi za otok Diaoyu (Senkaku) in ko so kitajske oblasti dovolile, da se oblikuje civilno, patriotsko gibanje »Obrambe Diaouya«, je postalo jasno, da je bila Japonska naravno določena za tekmeča z vsemi kvalifikacijami, da (znova) postane sovražnik. Zgodovina, sedanost in prihodnost že premorejo dovolj razlogov za averzijo, ki se sprevrča v opravičilo za agresivne poteze regionalne narave, kot je unilateralno risanje »zračne obrambne identifikacijske cone«, ki se razprostira prek spornih otokov in prehaja v ekskluzivne ekonomske cone sosednjih držav, ter za zavajanje pravil obnašanja zunaj ozemeljskih voda, s katerimi se hkrati varujejo tudi poti za uvoženo nafto, o katerih smo govorili na začetku, a tudi zavzemajo pozicije za neko novo ureditev, ki se šele sluti.

Velik problem kitajske zunanje politike je, da izvira neposredno iz notranjih nasprotij in da nikdar ni povsem jasno, v kolikšni meri je Kitajska stimulirana igrati vlogo velesile na zunanjem prizorišču takrat, ko se sooči s problemi doma, za katere ve, da jih ne more rešiti drugače kot s korenitimi političnimi reformami, na katere pa ni pripravljena ali preprosto ni prepričana, kako se bodo izšle.

Prihod Xi Jinpinga na čelo partije in vojske leta 2012, nekaj mesecev pozneje pa tudi države,³ je bil sprejet z že razdvojenimi pričakovanji, da bo novi vodja »prinčevskega« rodu (njegov oče Xi Zhongxun je bil velik revolucionar in tesen sodelavec Deng Xiaopinga, zato je po tej logiki spadal v komunistično aristokracijo) končno premogel dovolj samozavesti, karizme in odločnosti, da zažene reforme, ki jih njegov mlačni predhodnik Hu Jintao ni bil sposoben

³ Xi Jinping je bil imenovan za generalnega sekretarja centralnega komiteja KPK na 18. kongresu KPK novembra 2012, za predsednika republike pa na letnem zasedanju Kitajskega kongresa narodnih predstavnikov marca 2013. Ker na Kitajskem vlada partijski sistem, državne funkcije izhajajo iz partijskih.

izvesti, preprosto zato, ker ni imel moči, da bi obvladal upor močnih partijskih frakcij, zaznamovanih s klanskimi interesi.

Vendar je kmalu potem, ko je prevzel poveljniško palico, Xi svojemu narodu in mednarodni javnosti dal vedeti, da bo Kitajska pod njegovo vladavino vedela vsaj, česa noče. Parlamentarni demokraciji zahodnega tipa je bil izrečen direkten, odločen »ne«, in tri in pol desetletja po koncu kulturne revolucije azijskega sloga se je Kitajska še enkrat posvetila realizaciji komunizma, res na povsem novih temeljih in v novih domačih in zunanjih razmerah, vendar s podobnimi gesli, kakršna so nekoč vodila partijske kadre – »navzdol v bazo«, »do širokih ljudskih množic« ter v »samokritiko«, namenjeno izboljšanju morale in zavesti.

Ko se na eni ravni preštevajo vrste dolarskih milijarderjev (trenutno jih je 152, kar je več kakor v Rusiji, Nemčiji ali Indiji in manj le kot v ZDA) in milijonarjev, ki so večinoma zvesti člani Komunistične partije in pogosto prek družinskih in partnerskih vezi povezani z najvišjim vodstvom, se na drugi ravni prirejajo ista srečanja kot pred pol stoletja, na katerih v starem partijskem konstruktivnem duhu pozivajo kadre h kritiki svojih voditeljev. Xi se je pokazal za človeka kampanj, za katerimi vselej stoji program kompleksnih strukturnih reform. Čeprav še nobena ni vstopila skozi glavna vrata in mogoče je, da kadrovske-ideološke priprave na spremembo odnosa med državo in trgom, med centralno vlado in lokalnimi, ali na koncu, med partijo in nacionalno valuto, zahtevajo natančno pripravo, da ne bi bilo neprijetnih presenečenj.

Medtem ko se čaka na pogumne, dengovske poteze Xi Jinpinga in njegove ekipe, dobivamo občutek, da kitajsko notranjo politiko v veliki meri določajo zunanji trendi in da čim pogostejše so »barvne revolucije« na drugih koncih sveta, tem bolj oprezno koraka Kitajska po svojem »minskem polju« zavedajoč se, da na svetu pravzaprav nima zaveznika in da partnerstvo, denimo z Rusijo, ni tudi približno tako stabilno, kot se skuša prikazati v skupnih izjavah.

Vse dokler so tekmeči Kitajske v resnici potencialni sovražniki, se tudi kitajski partnerji ne morejo pokazati kot prijatelji v trenutku, ko oportunistični razlogi za bližino izginejo. Ravno zato je kitajski partijski vrh izjemno oprezen v reformah, ki – če bi le za trenutek ušle nadzoru – lahko izzovejo neželjeno revolucijo, podžgano z velikanskimi frustracijami in nezadovoljstvom znatnega dela prebivalstva.

Vrednota z največjim primanjkljajem: zaupanje

Velik problem kitajskega partijskega centra izhaja iz skrb zbujujočih znakov, da je izgubil nadzor nad periferijo. V muslimanski regiji Xinjiang na severozahodu države se je naselil terorizem, med Tibetanci na himalajskih obronkih mir kvari nesprijemljiv duh dalajlame, zdaj pa se je na jugu, sredi Posebnega administrativnega območja Hongkong, dvignilo prodemokratsko gibanje, kakršnega na kitajskih tleh ni bilo od leta 1989.

»Kljub fundamentalnim razlikam so tibetanski in ujurški aktivisti v Xinjangu povezani z dogajanjem v Hongkongu, v boju za večjo avtonomijo in versko svobodo,« v časniku *Financial Times* piše Ahmed Rashid (2014), avtor številnih knjig o Afganistanu, Pakistanu in Srednji Aziji. Spomni na staro doktrino maršala Lin Biaoa, nesojenega naslednika Mao Zedonga, »vas obkoli mesto«, s katero je marksistično teorijo postavil na glavo in ruralne regije pozval k mobilizaciji v gverilsko vojno, agrarno revolucijo in ustanavljanje ruralnih baz, iz katerih bodo vasi obkolile mesta in jih tako zavzele, ne da bi čakale na podporo revolucionarnega delavskega razreda.

To, kar se dogaja zdaj, opozarja Rashid, je ravno nasprotno, saj kitajska periferija poziva k demokratizaciji, večji avtonomiji in drugačni politični prihodnosti, od katere so državljani, zadovoljeni s kapitalističnim okusom svojega potrošniškega življenja in nezainteresirani za nove politične projekte, že dvignili roke.

Problem kitajske vodilne partije z več kot 87 milijoni članov je ravno v tem, da nima temeljnega zaupanja v lastno ljudstvo. Najpogosteje se v različnih analizah govori o tem, da Kitajska

nima zaupanja v ZDA in da se boji ameriške strateške obkolitve, infiltracije »barvnih revolucij« in manipulacij z dalajlamo ali islamskimi skrajneži. V jedru tega strahu je pravzaprav bojazen pred lastnim ljudstvom, ki mu je odvzeta pravica do glasu, tako da nihče v vrhu ne more biti več prepričan, koliko milijonov ljudi bi prišlo na Tiananmen, če bi mediji lahko svobodno poročali recimo o tem, kaj se dogaja v Hongkongu.

Kaj bo v prihodnje?

Kitajska ni nepomembna, če se znova vrnemo k Segalovi tezi, že ob sami pomisli, kaj bi se tam, ali še bolj okoli nje, utegnilo dogajati v prihodnjih desetletjih. Če imamo v mislih vse tisto, kar smo doslej našteli kot neposredne izzive, pred katerimi stoji, si težko predstavljamo, da bi imel Xi Jinping pogum in norost kreniti v agresivno osvajanje Tajvana, a prav tako težko si predstavljamo, da se bo v ozračju, kakršno vlada vzdolž kitajskih robov, zlasti v Hongkongu, ki bi moral biti politični laboratorij za raziskavo formule »ena država – dva sistema«, preprosto zgodila narodna sprava.

Toda, ali bo uresničitev »kitajskega sna« in »dveh stoletnic« mogoča brez velike narodne sprave? Bo vzpostavitev nove regionalne ureditve v Vzhodnem in Južnem Kitajskem morju mogoča brez Tajvana v objemu domovine? Bo dozorevanje nove kitajske identitete, oprte na samozavest, ustvarjeno z velikimi gospodarskimi uspehi, mogoče brez popolne potrditve suverenosti in ozemeljske nedotakljivosti na vsakem pednju kitajske zemlje? Ključno vprašanje, s katerim se svet mora ukvarjati, je prav tisto, ki sprevača Segalovo tezo izpred petnajstih let. Kitajska je pomembna zato, ker še vedno nimamo niti enega znamenja, da se bo držala pogosto izgovorjenega konfucijanskega načela »mir je pomembnejši od vsega« (*he wei gui*) in da ji oborožen spopad nekje ob njenih mejah v sklepni fazi samo-opredelitve v globalnem pogledu ne bo nujno potreben.

Od tod naprej je Kitajska pomembna. Nikoli ni bila pomembnejša kot zdaj, ko je od nje odvisen mir v regiji, ki nima zgrajenega varnostnega mehanizma in v kateri počiva eden najvitalnejših generatorjev globalne gospodarske rasti. Četudi katera od držav današnjega sveta doslej ni občutila velike blaginje zaradi kitajskega mirnega vzpona, smo lahko prepričani, da bo vsakdo izmed nas občutil, če bi se v prihodnosti mir zamajal zaradi Kitajske. Treba je storiti vse, da se to nikoli ne bo zgodilo.

Prevedla: Tatjana Greif

Literatura:

- RASHID, AHMED (2014): China should watch its periphery. *Financial Times*, 8. oktober. Dostopno na: <http://blogs.ft.com/the-a-list/2014/10/08/china-should-watch-its-periphery/> (12. oktober 2014).
- SEGAL, GERALD (1999): Does China Matter? *Foreign Affairs*, September/October.
- ZHENG, WANG (2012): *Never Forget National Humiliation: Historical Memory in Chinese Politics and Foreign Relations*. New York: Columbia University Press.
- WANG, HUI (2009): *The End of The Revolution: China and The Limits of Modernity*. London, New York: Verso.

